

“Naši plši” šedesátiletí: k jubileu Miloše Anděra a Vladimíra Vohralíka**“Our Dormice” sixty-years old: to anniversary of Miloš Anděra and Vladimír Vohralík**Petr BENDA^{1,2} & Ivan HORÁČEK²¹ zoologické oddělení Národního musea, Václavské nám. 68, 115 79 Praha 1; petr.benda@nm.cz² katedra zoologie, Přírodovědecká fakulta UK, Viničná 7, 128 44 Praha 2

došlo 7. 11. 2007

K překvapení většiny svých spolupracovníků oslavili letos neobyčejného životního výročí šedesátí let v plné pracovní aktivitě dva spolutvůrci věhlasu české nauky o savcích, RNDr. Miloš ANDĚRA, CSc. a RNDr. Vladimír VOHRALÍK, CSc. I když v současnosti patří k předním představitelům dvou různých pražských pracovišť, prožili velkou část své odborné kariery a produkce společně na katedře zoologie své Alma mater, ze kdy pochází i jejich společné familierní oslovení z titulu tohoto článku, připomínající název serie jejich populárních příspěvků v časopise *Živa*. Jejich společné působení zůstává stále v povědomí široké obce našich zoologů a tak je zcela na místě jejich přínos české a světové mammaliologii vzpomenout společně.

Oba jubilanti se narodili ve stejný den, 27. srpna 1947 v Praze, v letech 1962–1965 absolvovali střední všeobecně vzdělávací školy v Praze a v letech 1965–1970 již společně studovali odbornou biologii na přírodovědecké fakultě University Karlovy. Studium zakončili diplomovými pracemi thematisovanými biologií československých hlodavců *Variabilita československých populací hryzce vodního Arvicola terrestris (Linnaeus, 1758)* (M. ANDĚRA) a *Biologie a postnatální vývoj křečka polního (Cricetus cricetus)* (V. VOHRALÍK). Oba také na téže katedře roku 1973 obhájili rigorosní práce (k získání titulu RNDr.) *Morfologická variabilita a postnatální vývoj hryzce vodního Arvicola terrestris (Linnaeus, 1758) v Československu* (M. ANDĚRA) a *Příspěvek k postnatálnímu vývoji křečka polního Cricetus cricetus (Linnaeus, 1758)* (V. VOHRALÍK).

Od ukončení studia do roku 1979 společně dále působili na katedře zoologie PřF UK jako aspiranti, asistenti či odborní asistenti. Zatímco V. VOHRALÍK je členem oddělení zoologie obratlovců této katedry dosud, M. ANDĚRA po kratším působení v Krajské hygienicko-epidemiologické stanici Středočeského kraje v Praze zakotvil roku 1981 v zoologickém oddělení Národního musea, kde pracuje dodnes a v letech 1987–2002 byl i jeho vedoucím. M. ANDĚRA v roce 1978 obhájil kandidátskou dissertaci (CSc.) nazvanou *Rozšíření, proměnlivost a rozmnožování hraboše mokřadního (Microtus agrestis gregarius Linnaeus, 1766) v Československu*, V. VOHRALÍK v roce 1993 s titulem *Příspěvky k rozšíření, zoogeografii a ekologii drobných savců (Insectivora, Rodentia) Balkánského poloostrova*.

Už od třetího ročníku vysokoškolského studia (1967) společně s ročníkovým spolužákem Petrem ZBYTOVSKÝM doprovázeli Vladimíra HANÁKA na expedicích věnovaných faunistickému výzkumu savců Krkonoš. Od roku 1968 se věnovali výzkumu savců Novohradských hor a od roku 1969 Broumovského výběžku. Na Žofíně v Novohradských horách založili v roce 1969 stacionář k odchytu drobných zemních savců, který fungoval až do roku 1980 (nasbírali zde

materiál více než 6000 kusů drobných savců, jehož faktický informační potenciál není dosud zdaleka plně vědecky vytěžen, i když faunistická data byla shrnuta ve dvou publikacích). Z tohoto období tvůrčí spolupráce oslavenců na katedře zoologie pochází více než deset společných publikací o rozšíření savců v Československu.

V této souvislosti třeba připomenout, že koncem šedesátých let existovala sice obecná povědomost o struktuře savčí fauny jednotlivých regionů tehdejšího Československa i o charakteru výskytu běžnějších druhů, nemalá část fauny drobných savců však byla prozkoumána jen velmi neúplně. Platí to nejen o plších, ale i o druzích jako *Sorex alpinus*, *Neomys anomalus*, *Sicista*

Vladimír VOHRALÍK a Miloš ANDĚRA v době společných výzkumů drobných savců v Novohradských horách (Žofín, 10. srpna 1969) (foto P. ZBYTOVSKÝ).

betulina, *Micromys minutus* či *Microtus agrestis*. Cílenými terénními výzkumy, věnovanými právě takovýmito nejméně známým druhům a faunovým specifikám nejméně prozkoumaných oblastí, a v neposlední řadě vzorovými publikačními zhodnoceními jejich výsledků vytvořil tým našich oslavenců nenápadně nový standard pro podobné výzkumy. Náhorně ukázal, že relevantní poznání této problematiky nezbytně předpokládá mimořádný rozsah soustavné terénní práce a promyšlenou integraci veškerých informačních zdrojů, jejímž základním vstupním krokem musí být důsledné kritické ošetření každého jednotlivého náleзовého údaje. Kompletní, standardně formalisované přehledy náleзовého aparátu, provázející studie hodnotící statut shora zmíněných druhů či souborná zhodnocení savčí fauny Novohradských hor, Krkonoš či Broumovska, podtrhují důraz na spolehlivost primární evidence a nenápadně vytvářejí závazné schéma pro řadu podobně thematisovaných prací mladších výzkumníků.

Tomuto typu výzkumu – faunovému a zoogeografickému – zůstal zejména Miloš ANDĚRA věrný po celou svoji odbornou kariéru, nejvíce jeho publikační produkce shrnuje rozšíření hmyzožravců a hlodavců v Československu anebo v Česku, předkládá výsledky regionálního faunového výzkumu či popisuje nálezy vzácnějších druhů savců. Do takovéto kategorie patří zhruba 40 původních Anděrových vědeckých prací. Tyto práce se také staly základem a průpravou pro Anděrovo heroické dílo, jaké v dějinách české mammaliologie nemá obdoby, totiž soubor devíti monografií vyčerpávajícím způsobem shrnující rozšíření všech druhů savců na území ČR, tzv. “*Předběžná verze*” *Atlasu rozšíření savců ČR* o celkovém počtu úctyhodných 1084 stran! Nabízí se tedy otázka, jaký stranový rozsah bude zaujímat “*Definitivní verze*” *Atlasu*. Ačkoli ANDĚRA přizval ke spolupráci na některých dílech *Atlasu* kolegy B. BENEŠE, J. ČERVENÉHO, V. HANÁKA, a V. HANZALA, mravenčí práci řešerše nekonečného množství literárních zdrojů a utvářením obrazu rozšíření se zabýval převážně sám. Tímto atlasovým seriálem je každopádně položen základ pro zpracování a vydání dosud chybějícího a přitom dlouho diskutovaného díla *Fauna ČR – Savci* (svazky o savcích jsou jediné chybějící díly o obratlovcích z této série). Mimo tyto “vlastivědné” výzkumy a publikace je ovšem M. ANDĚRA autorem řady ekologických studií a zejména ochranných statí.

Na rozdíl od Vladimíra VOHRALÍKA (a většiny ostatních zoologů), Miloš ANDĚRA se věnoval a věnuje poměrně neobvyklému žánru mezi odborníky, totiž psaní popularizační zoologické a přírodovědecké literatury. V tom ovšem zcela navazuje při svém působení v Národním muzeu na své předchůdce, zejména J. OBENBERGERA, O. ŠTĚPÁNKU a J. HANZÁKA. M. ANDĚRA má na svém kontě nejen velké množství článků v populárně naučných časopisech (zejména v *Živě* a *Ochráně přírody*), ale především nejméně 14 knižních titulů, z nichž některé už vyšly v reedicích či cizojazyčných mutacích. Zvláštní zmínky zasluhuje v první řadě monumentální projekt dvanáctisvazkové série *Svět zvířat* (1997–2001), kterou redigoval a je autorem či spoluautorem čtyř dílů. Jeho autorským a editorským přičiněním vznikla ucelená moderní a bohatě ilustrovaná encyklopedie všech skupin živočichů, bezesporu nejrozsáhlejší počín podobného typu v rámci české literatury posledních 40 let, oceňovaný nejen širokou veřejností, ale průběžně využívaný i v universitní výuce oboru i jako instatní referenční manuál profesionálními zoology. ANDĚRA je rovněž editorem v Národním muzeu vydávané řady *České názvy živočichů*, ve které autorsky zpracoval vernakulární jména savců. V souvislosti s popularizační prací pro veřejnost je ovšem také třeba vzpomenout Anděrovy projekty výstavní, z nichž zejména nedávná obří výstava *Voda a život* z roku 2004 vzbudila nebývalý zájem a ohlas, který dodnes nebyl překonán a její skromější mutace stále ještě kolují po regionálních museích ČR. Miloš ANDĚRA se také věnoval organizační práci v rámci zoologické komunity, zejména zasluhuje vzpomenout jím vytvořený a redigovaný “samizdatový” časopis *Mammaliologické informace* z první poloviny 70. let.

Miloš ANDĚRA po 40 letech zcela nezměněn (nahore), Vladimír VOŇHALÍK jen nepatrně (dole). M. ANDĚRA na nejvyšším vrchu Českomoravské vrchoviny, Devíti skalách, roku 2004 (foto P. ZBYTOVSKÝ), V. VOŇHALÍK obklopen krtinami slepců (*Spalax*) v Čiglikaře v jižním Turecku v říjnu 2004 (foto A. KRYŠTUFEK).

V roce 1972 M. ANDĚRA a V. VOHRALÍK uspořádali společnou expedici do Bulharska; ta předznamenala pozdější hlavní výzkumnou orientaci Vladimíra VOHRALÍKA. Zatímco mezi publikacemi M. ANDĚRY najdeme jen dvě, které se přímo netýkají fauny střední Evropy, v bibliografii V. VOHRALÍKA je takovýchto prací převažující množství. Většina jeho publikací (nejméně 27, včetně zatím dvou knih) a tedy i výzkumných aktivit je soustředěna na drobné savce Balkánského poloostrova a Blízkého východu.

Vladimír VOHRALÍK uspořádal v letech 1976–1988 každoročně několikatýdenní exkursi se studenty do Bulharska, v letech 1980–1982 tři expedice se studenty do Rumunska. Neobyčejně bohatý materiál z těchto výprav byl zatím publikován jen částečně a zveřejnění výsledků jeho studia je tedy stále netrpělivě očekáváno. Každopádně svým dlouhodobým odborným soustředěním na Balkánský poloostrov ovlivnil Vladimír VOHRALÍK jako pedagog a organisátor zájem mnoha dalších kolegů o tuto biogeograficky významnou část Evropy.

Velmi podstatný vliv na jeho zoologickou práci ovšem mělo v 80. letech seznámení se dvěma zoology působícími na Balkáně, profesorkou Theodorou SOFIANIDOU z Aristotelské university v Soluni a profesorem Borisem KRYŠTUFKEM z Přírodovědeckého musea v Lublani (dnes působícím také na universitě v Koperu).

S T. SOFIANIDOU spolupracoval V. VOHRALÍK nejprve při svých studijních pobytech v Řecku v letech 1983–1985, ovšem spolupráce pokračuje dodnes, jak naznačují postupně se objevující publikace o drobných savcích řecké Makedonie, Thrakie a Epiru, či o jednotlivých zoologických problémech, jak ukazuje i spisek v tomto čísle. S B. KRYŠTUFKEM se V. VOHRALÍK seznámil roku 1987 na 4. evropském sympoziu o výzkumu netopýrů v Praze, od té doby intenzivně spolupracují na výzkumu drobných savců různých částí Balkánu a v poslední době zejména Turecka. V Turecku Vladimír VOHRALÍK plodně strávil stáž v roce 1993 na Universitě Çukurova v Adaně, potom do Turecka podnikl několik výzkumných expedic (1994, 1995, 2004). Výsledkem studia savců Turecka je oceňovaná monografická řada vydávaná společně s B. KRYŠTUFKEM *Mammals of Turkey and Cyprus*, jejíž dva díly již vyšly a další se připravují. Blízký východ navštívil V. VOHRALÍK ovšem vícekrát, dílčí výsledky z jeho cest do Iranu (1996, 2000) a Syrie (1998) již také publikoval.

Vladimír VOHRALÍK se nesoustřeďuje jen na faunu cizích krajů, kromě své “úvodní” etapy spolupráce s M. ANDĚROU na studiu československé savčí fauny provádí od poloviny 70. let až do současnosti výzkum drobných savců Prahy (v posledním dvacetiletí společně s D. FRYNTOU) či analyzuje vzorky vývržků sovy pálené z Česka i Slovenska, z obou těchto aktivit je k dispozici již několik publikačních výstupů. Kromě faunového a ekologického studia drobných savců střední a jihovýchodní Evropy a jihozápadní Asie se Vladimír VOHRALÍK zabývá i taxonomií, výsledky svých revisí rovněž publikoval. Pro uvědomělé české patrioty je nepochybně podstatný fakt, že ze severozápadních Čech popsal poddruh myšice malooké *Apodemus microps cimrmani* Vohralík, 2002, který mimochodem představuje první savčí taxon popsáný z území ČR po 60 letech. Ovšem kromě nesporných již uvedených mammaliologických zásluh je V. VOHRALÍK také úspěšným myrmekologem – mravence sbírá a chová už od svých 4 let. Nemale pozornosti zasluhuje ostatně i jeho dlouhodobé organizační působení ve výboru České zoologické společnosti a podstatné zásluhy o udržení a rozvoj její knihovny, představující setrvale jeden z nejvýznamnějších zdrojů zoologické literatury. Vladimír VOHRALÍK je ostatně sám dokonalým znalcem mammaliologické literatury a proto i konsultantem vyhledávaným mladšími i staršími kolegy.

Oba oslavenci se v různých fázích svého života věnovali rovněž universitní výuce oboru. V plném rozsahu to platí zejména pro Vladimíra VOHRALÍKA, který svým působením na katedře

zoologie PřF velmi podstatně ovlivnil několik generací našich zoologů, ať už prostřednictvím kursů jako Zoologie obratlovců, Zoogeografie, Metody a principy systematické zoologie, Speciální zoologie anebo Fauna savců Evropy, vedením četných diplomových prací a doktorských projektů, anebo – v neposlední řadě – svým obecně inspirujícím působením. V posledním ohledu je přínos obou oslavenců přes odlišnosti jejich působišť a životních cest v mnohém podobný – oba průběžně svou činností ukazují náš obor jako setrvalý zdroj poučení, oba ukazují, že podstatným předpokladem poznání na tomto poli je důsledná péče o spolehlivost primární evidence a zpětnovazebné ukotvení problémových témat v intimní znalosti biologie zkoumaných zvířat, jakož i pevné přesvědčení o smyslu přírodovědného zkoumání a jeho indexující úloze v utváření obrazu světa. I když odhlédneme od nemalých dopadů vědeckého působení obou oslavenců, jimiž se bezesporu řadí mezi nejvýraznější představitele naší mammalogie, právě konsistencí těchto svých názorových postojů a jejich důsledného uplatňování v praxi vlastního působení skýtají setrvalý příklad ovlivňující styl práce a zaměření celé řady mladších pracovníků oboru. Jejich působení tak představuje bezesporu nepřehlédnutelný faktor rozvoje výzkumu savců u nás a lze si jen přát, aby jejich činnost a inspirativní působení v neztenčené míře pokračovaly i v příštích desetiletích.

BIBLIOGRAFIE OSLAVENCŮ

Miloš ANDĚRA

Původní vědecké práce

- ANDĚRA M., VOHRALÍK V. & ZBYTOVSKÝ P., 1970: Ein Fund der Birkenmaus (*Sicista betulina* Pall., 1778) im Bergzug Novohradské hory. *Zoologické Listy*, **19**(3): 247–248.
- ANDĚRA M., 1972: Notes on white-toothed shrews from Iraq (Mammalia: Insectivora, Soricidae). *Věstník Československé Společnosti Zoologické*, **36**: 81–88.
- VOHRALÍK V. & ANDĚRA M., 1972: Rozšíření rejška horského (*Sorex alpinus* Schinz, 1837) v Čechách. *Lynx*, n. s., **13**: 56–65.
- VOHRALÍK V., HANÁK V. & ANDĚRA M., 1972: Savci Novohradských hor. *Lynx*, n. s. **13**: 103–113.
- ANDĚRA M., HANÁK V. & VOHRALÍK V., 1974: Savci Krkonoš. *Opera Corcontica*, **11**: 131–184.
- ANDĚRA M. & VOHRALÍK V., 1976: Rozšíření králíka divokého, *Oryctolagus cuniculus* (Linnaeus, 1758) v Československu. *Lynx*, n. s., **18**: 5–18.
- VOHRALÍK V. & ANDĚRA M., 1976: Rozšíření křečka polního *Cricetus cricetus* (L.) v Československu. *Lynx*, n. s., **18**: 85–97.
- ANDĚRA M., 1977: Příspěvek k postnatálnímu vývoji hryzce vodního (*Arvicola terrestris*). *Lynx*, n. s., **19**: 5–16.
- ANDĚRA M. & KOKES O., 1978: Migrace losa (*Alces alces* L.) v Československu. *Časopis Slezského muzea v Opavě (A)*, **27**: 171–188.
- ANDĚRA M., 1979: Současný stav rozšíření jezevce lesního (*Meles meles*) v českých zemích (Mammalia: Mustelidae). *Sborník Jihočeského Muzea v Českých Budějovicích, Přírodní Vědy*, **19**: 17–30.
- ANDĚRA M., 1980: Distribution of the Field vole, *Microtus agrestis*, in Czechoslovakia (Mammalia, Rodentia). *Věstník Československé Společnosti Zoologické*, **44**: 241–259.
- ANDĚRA M., 1981: Reproduction of *Microtus agrestis* L. in Czechoslovakia. *Acta Scientiarum Naturalium Academiae Scientiarum Bohemoslovacae Brno*, **15**(5): 1–38.
- ANDĚRA M. & VOHRALÍK V., 1982: Savci Broumova. *Lynx*, n. s., **21**: 15–39.
- ANDĚRA M., HANÁK V. & KRÁTKÁ D., 1983: Příspěvek k poznání fauny drobných savců Vihorlatu. *Časopis Národního Muzea, Řada Přírodovědná*, **61**: 185–198.
- ANDĚRA M. & HÜRKA L., 1984: Zur Verbreitung der *Crocidura*-Arten in der Tschechoslowakei (Mammalia: Soricidae). *Folia Musei Rerum Naturalium Bohemiae Occidentalis, Zoologica*, **18**: 1–38.

- ANDĚRA M., 1985: Geographical distribution of the colour phases of the red squirrel in Bohemia and Moravia (Mammalia: Sciuridae). *Věstník Československé Společnosti Zoologické*, **49**: 1–5.
- ANDĚRA M., 1986: Dormice (Gliridae) in Czechoslovakia. Part I.: *Glis glis*, *Eliomys quercinus* (Rodentia, Mammalia). *Folia Musei Rerum Naturalium Bohemiae Occidentalis, Zoologica*, **24**: 1–47.
- ANDĚRA M., 1987: Dormice (Gliridae) in Czechoslovakia. Part II.: *Muscardinus avellanarius*, *Dryomys nitedula* (Rodentia, Mammalia). *Folia Musei Rerum Naturalium Bohemiae Occidentalis, Zoologica*, **26**: 1–78.
- ANDĚRA M., 1987: Materiály z mammalogického referátu zoologického oddělení Národního muzea v Praze. III. Savci z území Prahy a okolí. *Lynx, n. s.*, **23**: 113–119.
- BÜRGER P., ANDĚRA M. & ZBYTOVSKÝ P., 1987: Savci Blanského lesa (Šumavské podhůří). *Lynx, n. s.*, **23**: 5–42.
- SKŘIVAN P. & ANDĚRA M., 1987: Small mammal communities of the stream corridors in agrocenosis. *Ecology (ČSSR)*, **6**(2): 129–146.
- ANDĚRA M., 1991: Drobní savci šumavských rašelinišť. *Časopis Národního Muzea, Řada Přírodovědná*, **156**: 1–7.
- ANDĚRA M., 1992: First records of *Microtus (Pitymys) felteni* in Albania. *Zeitschrift für Säugetierkunde*, **56**: 380.
- ANDĚRA M., 1992: The small mammal community of the Hercynian beech and fir forest (Šumava Mts.). *Acta Societatis Zoologicae Bohemoslovacae*, **56**: 81–91.
- ANDĚRA M. & BÜRGER P., 1992: The community of small terrestrial mammals in a klimax spruce forest (the Šumava Mts.). *Folia Zoologica*, **41**: 97–106.
- ANDĚRA M. & ČERVENÝ J., 1992: Über Säugetierarten des Böhmerwaldes und seines Vorgebirges. *Artenschutzreport*, **2**: 51–55.
- ANDĚRA M. & ZBYTOVSKÝ P., 1992: Nové nálezy rejse černého (*Neomys anomalus*) v jižních Čechách (Mammalia: Soricidae). *Sborník Jihočeského Muzea v Českých Budějovicích, Přírodní Vědy*, **16**: 141–150.
- ANDĚRA M., ZBYTOVSKÝ P., BÜRGER P., 1992: Bat community of the Chýnovská jeskyně Cave (Southern Bohemia, Czechoslovakia) in 1981–1986. Pp.: 1–11. In: HORÁČEK I. & VOHRALÍK V. (eds.): *Prague Studies in Mammalogy*. Charles University Press, Praha, 245 pp.
- ANDĚRA M., 1992: Nový nález bělozubky bělobřiché (*Crocidura leucodon*) v západních Čechách. *Časopis Národního Muzea, Řada Přírodovědná*, **160**(1–4): 50.
- ANDĚRA M., 1993: Distribution of the Miller's water shrew (*Neomys anomalus*) in Czechoslovakia. *Folia Musei Rerum Naturalium Bohemiae Occidentalis, Zoologica*, **37**: 1–37.
- ANDĚRA M., 1994: Distribution of the Harvest mouse (*Micromys minutus*) in the Czech Republic. *Folia Musei Rerum Naturalium Bohemiae Occidentalis, Zoologica*, **40**: 1–28.
- ANDĚRA M., 1994: The present status of dormice in the Czech Republic. *Hystrix (n. s.)*, **6**(1–2): 155–159.
- ANDĚRA M. & ČERVENÝ J., 1994: Atlas of distribution of the mammals of the Šumava Mts. Region (SW-Bohemia). *Acta Scientiarum Naturalium Academiae Scientiarum Bohemoslovacae Brno*, **28**(2–3): 1–112.
- KOKEŠ O. & ANDĚRA M., 1994: Poznámky k výskytu vydry říční (*Lutra lutra*) v českých zemích. *Bulletin Východní Moravy*, **4**: 6–23.
- SKŘIVAN P. & ANDĚRA M., 1996: Small mammals in the diet of the barn owl (*Tyto alba*) in Eastern Bohemia. *Časopis Národního Muzea, Řada Přírodovědná*, **165**: 9–22.
- ANDĚRA M., ČERVENÝ J. & ZBYTOVSKÝ P., 1997: Beitrag zu den Kleinsäugetern der Gipfelregion des Grosser Arbers. *Bayerisches Landesamt für Umweltschutz, Schriftenreihe*, **144**: 136–137.
- ZIMA J., MACHOLÁN M., ANDĚRA M. & ČERVENÝ J., 1997: Karyotypic Relationships of the Garden Dormouse (*Eliomys quercinus*) from Central Europe. *Folia Zoologica*, **46**: 105–108.
- KOUBEK P., ČERVENÝ J. & ANDĚRA M., 1998: Management der Luchs-Populationen in der Tschechischen Republik. *Schriftenreihe des Landesjagdverbandes Bayern e. V.*, **5**: 77–81.
- ANDĚRA M., 1999: *Sorex araneus* Linnaeus, 1758. P.: 42. In: MITCHELL-JONES A. J., AMORI G., BOGDANOWICZ W., KRYŠTUFEK B., REIJNDERS P. J. H., SPITZENBERGER F., STUBBE M., THISSEN J. B. M., VOHRALÍK V. & ZIMA J. (eds.): *The Atlas of European Mammals*. Academic Press, London, 484 pp.

- VOHRALÍK V. & ANDĚRA M., 2000: Nové nálezy krysy (*Rattus rattus*) v Praze a ve středních Čechách. *Lynx*, n. s., **31**: 159–160.
- ANDĚRA M., 2001: Razvitije čerepa. Pp.: 126–127. In: PANTELEJEV P. A. (ed.): *Vodjanaja polevka*. Nauka, Moskva, 527 pp.
- ANDĚRA M. & RYCHNOVSKÝ B., 2001: Postnatal'nyj rost i razvitije. Pp.: 55–57. In: PANTELEJEV P. A. (ed.): *Vodjanaja polevka*. Nauka, Moskva, 527 pp.
- ANDĚRA M. & ZBYTOVSKÝ P., 2001: Chýnovská jeskyně a okolní zimoviště netopýrů. *Vespertilio*, **5**: 7–10.
- ČERVENÝ J., ANDĚRA M., KOUBEK P., HOMOLKA M. & TOMAN A., 2001: Recently expanding mammal species in the Czech Republic: distribution, abundance and legal status. *Beiträge zur Jagd- und Wildforschung*, **26**: 111–125.
- ANDĚRA M. & ZBYTOVSKÝ P., 2002: Savci Pelhřimovska. *Lynx*, n. s., **33**: 5–34.
- ANDĚRA M. & ČERVENÝ J., 2003: Červený seznam savců České republiky. *Příroda, Sborník Prací z Ochrany Přírody*, **22**: 121–129.
- ANDĚRA M. & ČERVENÝ J., 2003: Výskyt nutrie (*Myocastor coypus*) v České republice. *Lynx*, n. s. **34**: 5–12.
- BREJŠKOVÁ L., ANDĚRA M., BEJČEK V., ČERVENÝ J., HANEL V., LUSK S., MORAVEC J., ŠŤASTNÝ K. & ZAVADIL V., 2003: Červený seznam obratlovců České republiky souhrnný přehled. *Příroda, Sborník Prací z Ochrany Přírody*, **22**: 131–171.
- ANDĚRA M. & HANÁK V., 2004: Savci (Mammalia): výsledky výzkumu 1957–2004. Pp.: 227–247. In: PAPÁČEK M. (ed.): *Biota Novohradských hor: modelové taxony, společenstva a biotopy*. Jihočeská Univerzita, České Budějovice, 304 pp.
- ANDĚRA M., ČERVENÝ J., BUFKA L., BARTOŠOVÁ D. & KOUBEK P., 2004: Současné rozšíření vlka obecného (*Canis lupus*) v České republice. *Lynx*, n. s., **35**: 5–12.
- ČERVENÝ J., BARTOŠOVÁ D., ANDĚRA M. & KOUBEK P., 2004: Současné rozšíření medvěda hnědého (*Ursus arctos*) v České republice. *Lynx*, n. s., **35**: 19–26.
- ZBYTOVSKÝ P., ANDĚRA M., HANÁK V., 2004: Drobní savci jižní části Českomoravské vrchoviny (Insectivora, Chiroptera, Rodentia). *Lynx*, n. s., **35**: 141–245.
- ANDĚRA M., 2006: Mammalia – savci. Pp.: 419–458. In: MLÍKOVSKÝ J. & STÝBLO P. (eds.): *Nepůvodní druhy fauny a flóry České republiky*. ČSOP, Praha, 496 pp.
- ANDĚRA M., KREJČA F., LEMBERK V. & ZBYTOVSKÝ P., 2006: Nález netopýra brvitého (*Myotis emarginatus*) na Tábořsku. *Vespertilio*, **9–10**: 217–218.
- ROULICHOVÁ J. & ANDĚRA M., 2007: Simple method of age determination in red fox, *Vulpes vulpes*. *Folia Zoologica*, **56**: 440–444.
- ROULICHOVÁ J. & ANDĚRA M., 2007: Age determination in the red fox (*Vulpes vulpes*): a comparative study. *Lynx*, n. s., **38**: 55–71.
- VÁCLAVOVÁ L. & ANDĚRA M., 2007: Historie chovu a výskytu paovce hřivnaté (*Ammotragus lervia*) v České republice. *Lynx*, n. s., **38**: 73–82.

Monografie

- ANDĚRA M. & HANZAL V., 1995: *Atlas rozšíření savců ČR. Předběžná verze. I. Sudokopytníci (Artiodactyla), zajáci (Lagomorpha)*. Národní muzeum, Praha, 64 pp.
- ANDĚRA M. & HANZAL V., 1996: *Atlas rozšíření savců v České republice. Předběžná verze. II. Šelmy (Carnivora)*. Národní muzeum, Praha, 85 pp.
- ANDĚRA M., 2000: *Atlas rozšíření savců v České republice. Předběžná verze. III. Hmyzožravci (Insectivora)*. Národní muzeum, Praha, 108 pp.
- ANDĚRA M. & BENEŠ B., 2001: *Atlas rozšíření savců v České republice. Předběžná verze. IV. Hlodavci (Rodentia) část 1. Křečkovití (Cricetidae), hrabošovití (Arvicolidae), plchovití (Gliridae)*. Národní muzeum, Praha, 156 pp.

- ANDĚRA M. & BENEŠ B., 2002: *Atlas rozšíření savců v České republice. Předběžná verze. IV. Hlodavci (Rodentia) část 2. Myšovití (Muridae), myšivkovití (Zapodidae)*. Národní muzeum, Praha, 116 pp.
- ANDĚRA M. & ČERVENÝ J., 2004: *Atlas rozšíření savců v České republice. Předběžná verze. IV. Hlodavci (Rodentia) část 3. Veverkovití (Sciuridae), bobrovití (Castoridae), nutriovití (Myocastoridae)*. Národní muzeum, Praha, 76 pp.
- HANÁK V. & ANDĚRA M., 2005: *Atlas rozšíření savců v České republice. Předběžná verze. V. Letouni (Chiroptera) část 1. Vrápencovití (Rhinolophidae), netopýrovití (Vespertilionidae – Barbastella barbastellus, Plecotus auritus, Plecotus austriacus)*. Národní muzeum, Praha, 120 pp.
- HANÁK V. & ANDĚRA M., 2006: *Atlas rozšíření savců v České republice. Předběžná verze. V. Letouni (Chiroptera) část 2. Netopýrovití (Vespertilionidae – rod Myotis)*. Národní muzeum, Praha, 187 pp.
- ANDĚRA M. & HANÁK V., 2007: *Atlas rozšíření savců v České republice. Předběžná verze. V. Letouni (Chiroptera) část 3. Netopýrovití (Vespertilionidae – Vespertilio, Eptesicus, Nyctalus, Hypsugo a Pipistrellus)*. Národní muzeum, Praha, 172 pp.

Bibliografie

- ANDĚRA M. & SLÁDEK J., 1972: Seznam mammalogické literatury vyšlé v roce 1970 v ČSSR. *Lynx, n. s.*, **13**: 66–84.
- ANDĚRA M. & SLÁDEK J., 1973: Seznam mammalogické literatury vyšlé v roce 1971 v ČSSR. *Lynx, n. s.*, **14**: 135–147.
- ANDĚRA M. & SLÁDEK J., 1974: Seznam mammalogické literatury vyšlé v roce 1972 v ČSSR. *Lynx, n. s.*, **15**: 99–111.
- ANDĚRA M. & SLÁDEK J., 1975: Seznam mammalogické literatury vyšlé v roce 1973 v ČSSR. *Lynx, n. s.*, **17**: 90–101.
- ANDĚRA M. & SLIVKA Š., 1976: Seznam mammalogické literatury vyšlé v roce 1974 v ČSSR. *Lynx, n. s.*, **18**: 133–144.
- ANDĚRA M., 1977: Seznam mammalogické literatury vyšlé v roce 1975 v ČSSR. *Lynx, n. s.*, **19**: 107–118.
- ANDĚRA M., 1979: Seznam mammalogické literatury vyšlé v letech 1976–1978 v ČSSR. *Lynx, n. s.*, **20**: 115–163.
- ANDĚRA M. & KOVÁČÍK J., 1982: Seznam mammalogické literatury vyšlé v roce 1979 v ČSSR. *Lynx, n. s.*, **21**: 141–150.
- ANDĚRA M., 1988: Přehled výměny publikací za sborník *Lynx*. *Lynx, n. s.*, **24**: 127–130.

Osobní a organizační zprávy

- ANDĚRA M., 1972: Seznam a adresář československých mammalogů. *Lynx, n. s.*, **13**: 117–122.
- ANDĚRA M., 1972: Zpráva o výroční schůzi theriologické sekce Československé společnosti zoologické při ČSAV. *Lynx, n. s.*, **13**: 124.
- ANDĚRA M., 1973: Výpis z jednatelské zprávy SNM v Praze za rok 1971. *Lynx, n. s.*, **14**: 149.
- ANDĚRA M., 1975: Zpráva o výroční schůzi Theriologické sekce Čs. společnosti zoologické při ČSAV. *Lynx, n. s.*, **17**: 111–112.
- ANDĚRA M., 1975: Zpráva o činnosti Mammalogického sboru SNM v Praze za rok 1974. *Lynx, n. s.*, **17**: 112.
- ANDĚRA M., 1988: Zpráva o činnosti odborných oddělení Národního muzea v Praze Přírodovědeckého muzea za rok 1987: Zoologické oddělení. *Časopis Národního Muzea, Řada Přírodovědná*, **157**: 221–223.
- ANDĚRA M., 1989: Zpráva o činnosti odborných oddělení Národního muzea v Praze Přírodovědeckého muzea za rok 1988: Zoologické oddělení. *Časopis Národního Muzea, Řada Přírodovědná*, **158**: 119–123.

- ANDĚRA M., 1990: Zpráva o semináři "Odpovědnost přírodovědeckých muzeí za uchování přírodnin, výchova a uplatnění preparátorů". *Časopis Národního muzea, Řada Přírodovědná*, **159**: 125–128.
- ANDĚRA M., 1991: Zpráva o činnosti zoologického oddělení Národního muzea Přírodovědeckého muzea za roky 1989 a 1990. *Časopis Národního muzea, Řada Přírodovědná*, **160**: 123–125.
- ANDĚRA M., 1992: Zpráva o činnosti zoologického oddělení Národního muzea Přírodovědeckého muzea za roky 1991. *Časopis Národního muzea, Řada Přírodovědná*, **161**: 124–125.
- ANDĚRA M., 1993: Zpráva o činnosti zoologického oddělení NM – PM za rok 1992. *Časopis Národního muzea, Řada Přírodovědná*, **162**: 124–125.
- ANDĚRA M., 1993: Expedice "Pyrenaica". *Časopis Národního muzea, Řada Přírodovědná*, **162**: 115–117.
- ANDĚRA M., 1993: RNDr. Jan Hanzák sedmdesátiletý. *Časopis Národního muzea, Řada Přírodovědná*, **162**: 85–86.
- ANDĚRA M., 1996: Šedesátiny Ivana Heráně. *Časopis Národního muzea, Řada Přírodovědná*, **164**: 111–118.
- ANDĚRA M., 1998: Vilém Borůvka pětadesátiletý. *Časopis Národního muzea, Řada Přírodovědná*, **167**: 110.
- ANDĚRA M., 2001: Zoologické oddělení Národního muzea a Zoo Praha – 70 let spolupráce. *Gazella*, **28**: 243–257.
- ANDĚRA M., 2003: Smutná zpráva: zemřel Bohuslav Beneš. *Živa*, **51**(2): kulér.
- ANDĚRA M., 2004: Výstava v Národním muzeu v Praze. Voda a život. *Živa*, **52**(1): kulérová příloha XI.
- ANDĚRA M., 2004: *Proč se mi líbí projekt "Sovy do škol"? I. ročník projektu Sovy do škol*. Občanské sdružení Arnika, Praha, 3 pp.

K n i h y

- ANDĚRA M. & HORÁČEK I., 1982: *Poznáváme naše savce*. Mladá Fronta, Praha, 256 pp.
- ANDĚRA M. & POLÁK J., 1996: *Zvířata Evropy*. Fragment, Praha, 120 pp.
- ANDĚRA M., 1997: *Svět zvířat I. Savci 1*. Albatros, Praha, 143 pp.
- ANDĚRA M. & POLÁK J., 1998: *Zvířata Asie*. Fragment, Praha, 120 pp.
- ANDĚRA M. & SOVÁK J., 1998: *Výhubená zvířata*. Aventinum, Praha, 180 pp.
- ANDĚRA M. & ZADRAŽIL V., 1998: *Ohrožená zvířata*. Aventinum, Praha, 180 pp.
- ANDĚRA M. & ZADRAŽIL V., 1998: *Bedrohte Tiere*. Dausien, Hanau, 180 pp.
- ANDĚRA M., 1999: *České názvy živočichů. II. Savci*. Národní muzeum, Praha, 147 pp.
- ANDĚRA M., 1999: *Svět zvířat II. Savci 2*. Albatros, Praha, 147 pp.
- ANDĚRA M., 1999: *Animaux des forets*. Gründ, Paris, 223 pp.
- ANDĚRA M., 2000: *Encyklopedie naší přírody*. Slovart, Praha, 176 pp.
- ANDĚRA M. & ČERVENÝ J., 2000: *Svět zvířat III. Savci 3*. Albatros, Praha, 153 pp.
- ANDĚRA M. & HOŠEK J., 2000: *Zvířata v horách*. Aventinum, Praha, 223 pp.
- ANDĚRA M. & HOŠEK J., 2000: *Animaux des montagnes*. Gründ, Paris, 223 pp.
- ANDĚROVÁ R. & ANDĚRA M., 2001: *Zvířata Světa*. Fragment, Praha, 228 pp.
- ANDĚROVÁ R. & ANDĚRA M., 2001: *Das große Tierlexikon. Die wichtigsten Tiere aus aller Welt*. F. X. Schmidt, Ravensburg, 228 pp.
- ČERVENÁ A., ANDĚRA M., MORAVEC J., HANEL L. & KHOLOVÁ H., 2001: *Svět zvířat XII. Domácí zvířata*. Albatros, Praha, 183 pp.
- ANDĚRA M., 2003: *Encyklopedie naší přírody. Fauna*. Libri, Praha, 366 pp.
- ANDĚRA M., 2004: *Encyklopédia európskej prírody*. Slovart, Bratislava, 240 pp.
- ANDĚRA M. & HORÁČEK I., 2005: *Poznáváme naše savce. 2. přepracované vydání*. Sobotáles, Praha, 328 pp.
- ANDĚRA M., 2006: *Die Natur Europas. Bildenzyklopädie*. Könemann, Köln, 240 pp.
- ANDĚRA M., 2007: *Encyklopedie evropské přírody*. Slovart, Bratislava, 240 pp.

Kapitoly v knihách, brožury, apod.

- ANDĚRA M., 1981: Rozmnožování živočichů. Pp.: 352–354. *Naučný slovník zemědělský. Díl 8, Q–Ř*. Státní zemědělské nakladatelství, Praha.
- ANDĚRA M., 1983: *Stručný klíč k určování našich běžnějších obojživelníků*. ČSOP, 12 pp (příloha k evidenční tabulce vodních ploch s výskytem obojživelníků).
- ANDĚRA M., 1997: *Život v lomech*. Cement Bohemia, Praha, 16 pp (propagační brožura).
- ANDĚRA M., 1999: *Nejsme na planetě sami. Ježek*. Národní muzeum, Praha, 10 pp.
- ANDĚRA M., HERÁŇ I., KŮRKA A., MORAVEC J. & PFLÉGER V., 1999: Zoologické oddělení. Pp.: 57–68. In: ANONYMUS (ed.): *Průvodce*. Národní muzeum – Přírodovědecké muzeum, Praha, 82 pp.
- ANDĚRA M., BENEŠ J., BOHÁČ J. & ŽALMAN J., 2000: *Věčný svět zvířat – Obratlovci středních Čech*. Střeďočeské muzeum, Roztoky nad Vltavou (CD Rom).
- ANDĚRA M., 2002: *Kostra velryby v Národním muzeu*. Národní muzeum, Praha, 10 pp.
- ANDĚRA M. & ČERVENÝ J., 2003: Savci. Pp.: 315–329. In: ANDĚRA M., ZAVŘEL D. et al. (eds.): *Šumava příroda, historie, život*. Baset, Praha, 800 pp.
- ANDĚRA M. & KLAPŠTOVÁ K., 2003: *Voda a život. Katalog k výstavě*. Národní muzeum, Praha, [40 pp].
- ANDĚRA M., 2003: *Voda a život. Průvodce po výstavě*. Národní muzeum, Praha, [8 pp].
- ANDĚRA M., 2004: Planeta Země Život v lese. Život na polích a loukách. Život v horách. Život u vody. Život na skále a v sutích. Život v jeskyních a podzemních dutinách. Život v průmyslové krajině. Pp.: 136–149. In: BRATRYCH V. (ed.): *Živel Země*. Agentura Koniklec, Praha, 358 pp.
- ANDĚRA M., 2005: Savci. Pp.: 170–171. In: CÍLEK V. et al. (eds.): *Střední Brdy*. MZ ČR, MŽP ČR, ČSOP Příbram a Kancelář pro otázky ochrany přírody a krajiny, Příbram, 376 pp.
- ANDĚRA M. & HANÁK V., 2006: Savci. Pp.: 243–249. In: ANONYMUS (ed.): *Novohradské hory a podhůří. Příroda historie život*. Baset, Praha, 847 pp.
- ANDĚRA M., 2007: Naši savci na počátku 21. století (ukázkový příklad proměny naší savčí fauny). Pp.: 112–117. In: ČIHAŘ M., HŘEBÍK Š., RŮŽICKOVÁ J. & TŘEBICKÝ V. (eds.): *Udržitelný management přírodě blízkých oblastí*. Ústav pro životní prostředí, Přírodovědecká fakulta UK, Praha, 152 pp.

Popularisační články (výběr)

- ANDĚRA M., 1970: Nové poznatky o taxonomii netopýra vousatého (*Myotis mystacinus*). *Mammalogické informace*, **1**: 1–2.
- ANDĚRA M., 1971: Nový způsob značení drobných savců. *Mammalogické informace*, **2**: 1–2.
- ANDĚRA M., 1971: Myšívka horská (*Sicista betulina*) v Československu. *Mammalogické informace*, **3**: 1–2.
- ANDĚRA M., 1971: Poznámky k variabilitě a taxonomii našich krtek. *Mammalogické informace*, **4–5**: 1–4.
- ANDĚRA M., 1971: Co nového přineslo kroužkování netopýrů. *Mammalogické informace*, **6**: 1–3.
- ANDĚRA M., 1971: Kočka divoká (*Felis silvestris*) v ČSSR. *Mammalogické informace*, **7**: 1–3.
- ANDĚRA M., 1972: Netopýři rodu *Plecotus*. *Mammalogické informace*, **8–9**: 1–3.
- ANDĚRA M., 1972: O populaci kamzíků horských ve Vysokých Tatrách. *Mammalogické informace*, **10**: 1–2.
- ANDĚRA M., 1972: Myšívka stepní (*Sicista subtilis*, Pallas 1773). *Mammalogické informace*, **11**: 1–2.
- ANDĚRA M., 1972: Nové poznatky o rozmnožování bělozubky šedé (*Crocidura suaveolens*). *Mammalogické informace*, **12–13**: 1–2.
- ANDĚRA M., 1973: Rozšíření rejška horského (*Sorex alpinus*) v Čechách a na Moravě. *Mammalogické informace*, **16**: 1–3.
- ANDĚRA M., 1973: Staré i novější náměty k chovu jelení zvěře. *Mammalogické informace*, **17–18**: 1–4.
- ANDĚRA M., 1973: Přehled soustavy a české názvy savců. *Mammalogické informace*, **25**: 1–4.
- ANDĚRA M. & VOHRALÍK V., 1973: Naši plši I. Plch velký (*Glis glis*). *Živa*, **21**(3): 116–118.
- ANDĚRA M. & VOHRALÍK V., 1973: Naši plši III. Plch zahradní (*Eliomys quercinus*). *Živa*, **21**(5): 156–157.

- VOHRALÍK V. & ANDĚRA M., 1973: Naši plši II. Plšík liskový (*Muscardinus avellanarius*). *Živa*, **21**(2): 156–157.
- VOHRALÍK V. & ANDĚRA M., 1973: Naši plši IV. Plch lesní (*Dryomys nitedula*). *Živa*, **21**(6): 236–237.
- ANDĚRA M., 1974: Savci Krkonoš. *Mammalogické informace*, **23–24**: 1–4.
- ANDĚRA M., 1979: Vrápenec malý. *Památky a Příroda*, **1978**(9): 553.
- ANDĚRA M., 1980: Je hraboš mokřadní vzácný nebo běžný druh naší savčí fauny. *Živa*, **28**(6): 234–235.
- ANDĚRA M., 1980: Drobní savci našich hor. *Živa*, **28**(3): 1213–116.
- ČERVENÝ J. & ANDĚRA M., 1980: Netopýři Šumavy. *Šumava*, **13**: 7–10.
- ANDĚRA M., 1981: Rejsci. *Památky a Příroda*, **1981**(5): 301–302.
- ANDĚRA M. & TRPÁK P., 1981: Škodná nebo predátor? *Památky a Příroda*. **1981**(10): 609–618.
- ANDĚRA M., 1982: Bělozubky. *Památky a Příroda*, **1982**(3): 172–174.
- ANDĚRA M. & TRPÁK P., 1983: Hmyzožravci a civilizace. *Památky a Příroda*, **1983**(1): 41–50.
- ANDĚRA M., 1986: Veverka trochu zblízka. *Živa*, **24**(5): 195–196.
- ANDĚRA M., 1990: Cennější než Mauritius. *Časopis Národního Muzea, Řada Přírodovědná*, **159**: 125–128.
- ANDĚRA M., 1991: “Naši plši” po osmnácti letech – I. *Živa* **39**(2): 91–93.
- ANDĚRA M., 1991: “Naši plši” po osmnácti letech – II. *Živa* **39**(3): 138–140.
- ANDĚRA M., 1992: Drobní savci šumavských pralesů. *Živa*, **40**(2): 89–91.
- ANDĚRA M., 1992: Stereotypem k ekologické výchově? *Muzejní a Vlastivědná Práce*, **1992**(2): 115–116.
- ANDĚRA M., 1993: Rejsek horský v pohorí Český les. *Živa*, **41**(1): 44.
- ANDĚRA M., 1994: Netopýří společenstvo Chýnovské jeskyně na Táborsku. *Ochrana Přírody*, **49**(7): 201–202.
- ANDĚRA M., 1994: Je rejsek černý skutečně vzácným druhem naší fauny? *Živa*, **42**(3): 136–137.
- ANDĚRA M. & ČERVENÝ J., 1994: Výsledky mapování savců Šumavy. *Ochrana Přírody*, **49**(3): 67–72.
- ANDĚRA M., 1995: Vyhubení savci I. *Živa*, **43**(1): 41.
- ANDĚRA M., 1995: Vyhubení savci II. *Živa*, **44**(2): 87–88.
- ANDĚRA M., 1995: Vyhubení savci III. *Živa*, **44**(3): 134–136.
- ANDĚRA M., 1995: Vyhubení savci IV. *Živa*, **44**(4): 183–184.
- ANDĚRA M., 1995: Sto let výzkumů zoologického oddělení Národního muzea na Šumavě. Savci. *Šumava*, **7**: 5–6.
- ČERVENÝ J., KOUBEK P. & ANDĚRA M., 1996: Vyhodnocení výskytu rysa ostrovida (*Lynx lynx*) v České republice. *Ochrana Přírody*, **51**(8): 233–238.
- ČERVENÝ J., KOUBEK P. & ANDĚRA M., 1997: Vývoj současného rozšíření rysa ostrovida v České republice. *Myslivost*, **11**: 6
- ANDĚRA M., 1999: Rejsek horský (*Sorex alpinus*). *Ochrana Přírody*, **54**(1): 16–17.
- ANDĚRA M., 1999: Myšivka horská (*Sicista betulina*). *Ochrana Přírody*, **54**(9): 272–273.
- ANDĚRA M., 2000: Rejsek vodní (*Neomys fodiens*). *Ochrana Přírody*, **55**(8): 240–241.
- ČERVENÝ J., KOUBEK P. & ANDĚRA M., 2002: Vetřelci a navrátilci. *Myslivost*, **8**: 9–13.
- ANDĚRA M., 2003: Osamělí mořeplavci. *Vesmír*, **82**(4): 223–225.
- ANDĚRA M., 2003: Kondor kalifornský. Úspěšný návrat do přírody. *Vesmír*, **82**(5): 283–284.
- ANDĚRA M., 2003: Přežijí nosorožci? Jak ukrást roh mezi očima. *Vesmír*, **82**(3): 163–166.
- ANDĚRA M., 2003: Tygr ussurijský. Kam s ním na počátku 21. století? *Vesmír*, **82**(7): 398–403.
- ANDĚRA M., 2003: Ohrožení jeřábi aneb elegance na ústupu. *Vesmír*, **82**(8): 457–458.
- ANDĚRA M., 2003: Sysel obecný. Z pronásledovaného škůdce kriticky ohrožený druh. *Vesmír*, **82**(9): 519–521.
- ANDĚRA M., 2003: Opuštěné zaječí chodníčky. Ohrožení zajici a králíci. *Vesmír*, **82**(12): 697–670.
- ANDĚRA M., 2004: Naši savci na počátku 21. století. I. *Živa*, **52**(4): 182–184.
- ANDĚRA M., 2004: Naši savci na počátku 21. století. II. *Živa*, **52**(5): 230–232.
- ANDĚRA M., 2004: Výstavní projekt Voda a život v Národním muzeu. *Muzejní a Vlastivědná Práce*, **2004**(2): 120–123.
- ANDĚRA M., 2005: Stoleté výročí ... *Svět Myslivosti*, **6**(12): 18–21.

- ČERVENÝ J., ANDĚRA M. & KOUBEK P., 2005: Co nového v naší fauně? *Myslivost*, **2005**(12): 62–66.
- ČERVENÝ J., ANDĚRA M., KOUBEK P. & BUFKA L., 2006: Změny v rozšíření našich savců na začátku 21. století. *Ochrana Přírody*, **61**(2): 44–51.
- ANDĚRA M. & ČERVENÝ J., 2007: Nutrie z farem do přírody. *Živa*, **55**(4): 182–184.

Vladimír VOHRALÍK

Původní vědecké práce

- ANDĚRA M., VOHRALÍK V. & ZBYTOVSKÝ P., 1970: Ein Fund der Birkenmaus (*Sicista betulina* Pall., 1778) im Bergzug Novohradské hory. *Zoologické Listy*, **19**: 247–248.
- VOHRALÍK V. & ANDĚRA M., 1972: Rozšíření rejska horského (*Sorex alpinus* Schinz, 1837) v Čechách. *Lynx, n. s.*, **13**: 56–65.
- VOHRALÍK V., HANÁK V. & ANDĚRA M., 1972: Savci Novohradských hor. *Lynx, n. s.*, **13**: 66–84.
- ANDĚRA M., HANÁK V. & VOHRALÍK V., 1974: Savci Krkonoš. *Opera Corcontica*, **11**: 131–184.
- VOHRALÍK V., 1974: Biology of the reproduction of the Common hamster, *Cricetus cricetus* (L.). *Věstník Československé Společnosti Zoologické*, **38**: 228–240.
- VOHRALÍK V., 1975: Postnatal development of the Common hamster *Cricetus cricetus* (L.) in captivity. *Rozpravy Československé Akademie Věd, Řada Matematických a Přírodních Věd*, **85**(9): 1–48.
- ANDĚRA M. & VOHRALÍK V., 1976: Rozšíření králíka divokého, *Oryctolagus cuniculus* (L.) v Československu. *Lynx, n. s.*, **18**: 5–18.
- VOHRALÍK V. & ANDĚRA M., 1976: Rozšíření křečka polního, *Cricetus cricetus* (L.) v Československu. *Lynx, n. s.*, **18**: 85–97.
- HANÁK V. & VOHRALÍK V., 1981: Savci okolí Chabařovic. Pp.: 460–489. In: ANONYMUS (ed.): *Přírodovědecký výzkum těžebního pole Chabařovice-jih*. Krajské Muzeum, Teplice, 489 pp.
- ANDĚRA M. & VOHRALÍK V., 1982: Savci Broumovska. *Lynx, n. s.*, **21**: 15–39.
- VOHRALÍK V., 1985: Notes on the distribution and the biology of small mammals in Bulgaria (Insectivora, Rodentia) I. *Acta Universitatis Carolinae – Biologica*, **1981**: 445–461.
- VOHRALÍK V. & ŘEHÁKOVÁ I., 1985: Savci Troje (Praha). *Gazella*, **3**(4): 65–77.
- VOHRALÍK V. & SOFIANIDOU T., 1987: Small mammals (Insectivora, Rodentia) of Macedonia, Greece. *Acta Universitatis Carolinae – Biologica*, **1985**: 319–357.
- VOHRALÍK V., 1988: Age determination and the population structure in *Crociodura suaveolens* (Mammalia: Insectivora) in Prague, Czechoslovakia. *Věstník Československé Společnosti Zoologické*, **52**: 63–74.
- SOFIANIDOU T. & VOHRALÍK V., 1991: Notes on the distribution of small mammals (Insectivora, Rodentia) in Epeirus, Greece. *Bonner Zoologische Beiträge*, **42**: 125–135.
- VOHRALÍK V., 1991: A record of the mole *Talpa levantis* (Mammalia: Insectivora) in Bulgaria and the distribution of the species in the Balkans. *Acta Universitatis Carolinae – Biologica*, **35**: 119–127.
- FRYNTA D. & VOHRALÍK V., 1992: Reproduction in the Wood mouse (*Apodemus sylvaticus*) in urban habitats of Prague: II. Litter size. *Acta Universitatis Carolinae – Biologica*, **36**: 325–340.
- KRYŠTUFEK B. & VOHRALÍK V., 1992: New records of small mammals (Insectivora, Rodentia) from Montenegro and their zoogeographical significance. *Acta Universitatis Carolinae – Biologica*, **36**: 279–290.
- KRYŠTUFEK B., VOHRALÍK V., FLOUSEK J. & PETKOVSKI S., 1992: Bats (Mammalia: Chiroptera) of Macedonia, Yugoslavia. Pp.: 93–111. In: HORÁČEK I. & VOHRALÍK V. (eds.): *Prague Studies in Mammalogy*. Karolinum – Charles University Press, Praha, 266 pp.
- VOHRALÍK V. & SOFIANIDOU T. S., 1992: New records of *Apodemus agrarius* (Mammalia: Rodentia) in Greece and the distribution of the species in the south of the Balkans. Pp.: 217–220. In: HORÁČEK I. & VOHRALÍK V. (eds.): *Prague Studies in Mammalogy*. Karolinum – Charles University Press, Praha, 266 pp.
- VOHRALÍK V. & SOFIANIDOU T. S., 1992: Small mammals (Insectivora, Rodentia) in Thrace, Greece. *Acta Universitatis Carolinae – Biologica*, **36**: 341–369.

- FRYNŤA D. & VOHRALÍK V., 1994: Reproduction in the Wood mouse (*Apodemus sylvaticus*) in urban habitats of Prague: III. Population structure, sexual maturation and breeding intensity in females. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae*, **58**: 39–51.
- FRYNŤA D., VOHRALÍK V. & ŘEZNÍČEK J., 1994: Small mammals (Insectivora, Rodentia) in the city of Prague: Distributional patterns. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae*, **58**: 151–176.
- KRYŠTUFEK B. & VOHRALÍK V., 1994: Distribution of the Forest dormouse *Dryomys nitedula* (Pallas, 1779) (Rodentia, Myoxidae) in Europe. *Mammal Review*, **24**: 161–177.
- KRYŠTUFEK B., GRIFFITHS H. I. & VOHRALÍK V., 1996: The status and use of *Terricola Fatio*, 1867 in the taxonomy of Palearctic “pine voles” (*Pitymys*) (Rodentia, Arvicolinae). *Bulletin de l'Institut Royal des Sciences Naturelles de Belgique: Biologie*, **66**: 237–240.
- VOHRALÍK V., SOFIANIDOU T. S. & FRYNŤA D., 1996: Population structure in *Mus macedonicus* (Mammalia: Rodentia) in the Balkans. *Folia Zoologica*, **45**: 97–103.
- VOHRALÍK V., SOFIANIDOU T. S. & FRYNŤA D., 1996: Morphological comparison between mainland and insular *Apodemus* (Mammalia: Rodentia) populations from the North Aegean region. *Vie et Milieu*, **46**: 375.
- MACHOLÁN M. & VOHRALÍK V., 1997: Note on the distribution of *Mus spicilegus* (Mammalia: Rodentia) in the south-western Balkans. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae*, **61**: 219–226.
- KRYŠTUFEK B., VOHRALÍK V. & KURTONUR C., 1998: A new look at the identity and distribution of Water shrews (*Neomys* spp.) in Turkey. *Zeitschrift für Säugetierkunde*, **63**: 129–136.
- VOHRALÍK V. & LAZAROVÁ J., 1998: Drobní savci (Insectivora, Rodentia) Horního Poohří v potravě sovy pálené (*Tyto alba*). *Lynx, n. s.*, **29**: 43–56.
- VOHRALÍK V., SOFIANIDOU T. S. & FRYNŤA D., 1998: Reproduction in *Mus macedonicus* (Mammalia: Rodentia) in the Balkans. *Bonner Zoologische Beiträge*, **47**: 283–292.
- VOHRALÍK V. & ANDĚRA M., 2000: Nové nálezy krysy (*Rattus rattus*) v Praze a ve středních Čechách. *Lynx, n. s.*, **31**: 159–160.
- VOHRALÍK V. & SOFIANIDOU T. S., 2000: New records of *Suncus etruscus* (Mammalia: Insectivora) in Bulgaria and Greece and distribution of the species in the Balkans. *Lynx, n. s.*, **31**: 143–148.
- VOHRALÍK V., 2002: Distribution, skull morphometrics and systematic status of an isolated population of *Apodemus microps* (Mammalia: Rodentia) in NW Bohemia, Czech Republic. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae*, **66**: 67–80.
- VOHRALÍK V., FRYNŤA D., MIKULOVÁ P., BENDA P. & NOVÁ P., 2002: Multivariate morphometrics of *Apodemus mystacinus* in the Near East and its divergence from European *A. m. epimelas* (Mammalia: Rodentia). *Israel Journal of Zoology*, **48**: 135–148.
- BENDA P., IVANOVA T., HORÁČEK I., HANÁK V., ČERVENÝ J., GAISLER J., GUEORGUIEVA A., PETROV B. & VOHRALÍK V., 2003: Bats (Mammalia: Chiroptera) of the Eastern Mediterranean. Part 3. Review of bat distribution in Bulgaria. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae*, **67**: 245–357.
- MACHOLÁN M., KRYŠTUFEK B. & VOHRALÍK V., 2003: The location of the *Mus musculus* / *M. domesticus* hybrid zone in the Balkans: clues from morphology. *Acta Theriologica*, **48**: 177–188.
- VOHRALÍK V. & LAZAROVÁ J., 2003: Drobní savci (Insectivora, Rodentia) Jičínské pahorkatiny a Východolabské tabule v potravě sovy pálené (*Tyto alba*). *Lynx, n. s.*, **33**: 249–264.
- FLOUSEK J., VOHRALÍK V. & FEJKLOVÁ P., 2004: Nové nálezy myšice temnopásé (*Apodemus agrarius*) v Krkonoších. *Lynx, n. s.*, **35**: 35–41.
- KRYŠTUFEK B. & VOHRALÍK V., 2004: Molar size variation in three species of pine vole in Asia Minor: *Microtus subterraneus*, *M. majori*, and *M. daghestanicus* (Rodentia: Arvicolinae). *Israel Journal of Zoology*, **50**: 311–319.
- FRYNŤA D., MIKULOVÁ P. & VOHRALÍK V., 2006: Skull shape in the genus *Apodemus*: phylogenetic conservatism and/or adaptation to local conditions. *Acta Theriologica*, **51**: 139–153.
- DUBEY S., NOVÁ P., VOGEL P. & VOHRALÍK V., 2007: Cytogenetic and molecular relationships between Zaruđný's rock shrew (*Crocidura zarudnyi*; Mammalia: Soricomorpha) and Eurasian taxa. *Journal of Mammalogy*, **88**: 706–711.
- DUBEY S., COSSON J.-F., MAGNANOU E., VOHRALÍK V., BENDA P., FRYNŤA D., HUTTERER R., VOGEL V. & VOGEL P., 2007: Mediterranean populations of the lesser white-toothed shrew (*Crocidura suaveolens* group):

- an unexpected puzzle of Pleistocene survivors and prehistoric introductions. *Molecular Ecology*, **16**: 3438–3452.
- DUBEY S., COSSON J.-F., VOHRALÍK V., KRYŠTUFEK B., DIKER E. & VOGEL P., 2007: Molecular evidence of Pleistocene bidirectional faunal exchange between Europe and Near East: the case of the bicoloured shrew (*Crocidura lucodon*, Soricidae). *Journal of Evolutionary Biology*, **20**: 1799–1808.
- KRYŠTUFEK B. & VOHRALÍK V., 2007: Distribution of field mice (*Apodemus*) in Anatolia. *Zoology in the Middle East*, **42**: 25–36.
- MACHOLÁN M., VYSKOČILOVÁ M., BONHOMME F., KRYŠTUFEK B., ORTH A. & VOHRALÍK V., 2007: Genetic variation and phylogeography of free-living mouse species (genus *Mus*) in the Balkans and the Middle East. *Molecular Ecology*, **16**: 4774–4788.
- VOHRALÍK V. & SOFIANIDOU T. S., 2007: Records of mounds built by the Steppe mouse (*Mus spicilegus*) (Mammalia: Rodentia) in Greece. *Lynx, n. s.*, **38**: 83–88.

Bibliografie

- VOHRALÍK V., 1972: Přehled mammalogických diplomových, rogorosních a kandidátských prací obhajaných v letech 1952–1971 na přírodovědecké fak. UK v Praze. *Lynx, n. s.*, **13**: 114–116.
- VOHRALÍK V. & KOVÁČIK J., 1984: Seznam mammalogické literatury vyšlé v letech 1980–1981 v ČSSR. *Lynx, n. s.*, **22**: 91–111.
- VOHRALÍK V., 1987: Přehled mammaliologických diplomových, rigorozních a kandidátských prací obhajaných v letech 1972–1985 na katedře systematické zoologie přírodovědecké fakulty UK v Praze. *Lynx, n. s.*, **23**: 161–164.
- VOHRALÍK V., KUVIKOVÁ A., HERÁŇOVÁ H., KOKEŠ O. & MÍŠEK I., 1987: Seznam mammaliologické literatury vyšlé v letech 1982–1984 v ČSSR. *Lynx, n. s.*, **23**: 133–161.
- HODEK I., MAREŠOVÁ H., ŠKOUDLÍN J., VANĚK M. & VOHRALÍK V., 1988: Časopisy docházející v současnosti do knihovny Čs. zoologické společnosti při ČSAV. *Zprávy Československé Zoologické Společnosti*, **23–24**: 79–97.
- VOHRALÍK V., HERÁŇ I., KUVIKOVÁ A., DUDICH A., ŽILINEC M., MÍŠEK I. & KOKEŠ O., 1988: Seznam mammaliologické literatury vyšlé v letech 1985–1986 v ČSSR. *Lynx, n. s.*, **24**: 93–127.

Knihy

- LELLÁKOVÁ F., ČERNÁ Ž., HABROVÁ V., CHVÁLA M., STOKLASA J. & VOHRALÍK V., 1985: *Zoologická technika*. Univerzita Karlova, Praha, 122 pp.
- HORÁČEK I. & VOHRALÍK V. (eds.), 1992: *Prague Studies in Mammalogy*. Karolinum – Charles University Press, Praha, 246 pp.
- MITCHELL-JONES A. J., AMORI G., BOGDANOWICZ W., KRYŠTUFEK B., REIJNDERS P. J. H., SPITZENBERGER F., STUBBE M., THISSEN J. B. M., VOHRALÍK V. & ZIMA J., 1999: *The Atlas of European Mammals*. Academic Press, London, 484 pp.
- KRYŠTUFEK B. & VOHRALÍK V., 2001: *Mammals of Turkey and Cyprus. Introduction, Checklist, Insectivora*. Science and Research Centre of the Republic of Slovenia, Koper, 140 pp.
- KRYŠTUFEK B. & VOHRALÍK V., 2005: *Mammals of Turkey and Cyprus. Rodentia I. Sciuridae, Dipodidae, Gliridae, Arvicolinae*. University of Primorska, Science and Research Centre, Koper, 292 pp.